

Sprekend Humanisme

Uitwerking van het interview met:

Prof. dr. Piet Kuin (1908-2002)

Datum : juli en september 2001

Lokatie : Bij respondent thuis

Onderwerp(en)

- JVA Jongeren Vredes Actie
- Pacifisme en anti-militairisme
- Christelijke jongerenvereniging,
- NBAS,
- NJV,
- *Vredesstrijd*,
- John Pronk,
- SMO,
- dienstweigeringswet,
- acties, schrijversavonden.

Duur interview : 31:34 (min/sec)

Naam / functie interviewer(s) : Pieter Edelman (onderzoeker Humanistisch Historisch Centrum)

Kader/context : Dit interview is gehouden door het Humanistisch Historisch Centrum
/Humanistisch Historisch Centrum in het kader/de context van

Datum uitwerking : juni 2014

Uitgewerkt door : Hanneke Hoogakker

Niveau van uitwerking : Indicatief (globaal. Tijd/onderwerp + kernzin(nen) en evt. opmerking)

Drager : Gedigitaliseerde opname van een geluidscassetteband WAV bestand
WAV- 070 B Piet Kuin

Respondent : Prof. dr. Piet Kuin (07-04-1908 – 14-08-2002) was sociaaldemocratisch econoom. Hij was werkzaam bij de Arbeiderspers, deelgenoot in het accountantskantoor van de latere minister Van de Kieft, en in 1935 staf lid van de directeur-generaal van het ministerie van Handel en Nijverheid. In de periode 1945-1947 was hij (waarnemend) secretaris-generaal van het ministerie van Economische zaken. Tevens was hij hoogleraar in Rotterdam, bestuurder en adviseur van Unilever en Shell. Hij was lid van de JVA (in 1933 korte tijd redactielid van *Vredesstrijd*) en lid van de SDAP.

Teller: minuut/sec	Index/onderwerp:	Opmerkingen:
00.00	Verschil tussen pacifisme en antimilitarisme. (Dit is een vervolg van de laatste vraag op bandje 070 A)	JVA (Jongeren Vredes Actie) was voor nationale ontwapening, dienstweigering en strijd tegen de wapenindustrie. Dit was een radicaal antimilitaristisch standpunt, dat sociale consequenties had. De (vrijzinnige) oprichters van de JVA hadden moeite met deze radicale opstelling. Pacifist zijn was voldoende. Piet Kuin was, net als de JVA, op militair gebied radicaal.
02.38	Jongerenbewegingen	Geen lid van geweest van het VCJC (Vrijzinnig Christelijke Jeugd Centrale), hoewel zijn ouders vrijzinnig waren. Hij heeft burgerdienst gedaan en wilde daarna zijn studie voortzetten. JVA was zijn eerste jongerenvereniging. Hij is wel lid geweest van een christelijke jongensbeweging. Hij was door een vriendje meegenomen naar een christelijke jongensclub.
	Abrupte overgang.	
		Sommige NBAS-leden kwamen in de leiding van de JVA.
	Abrupte overgang.	
06.52	Vormen van acties	De JVA-leden namen stelling "in woord en geschrift" tijdens lezingen of in brochures of artikelen in Vredestrijd. Geen betogingen, wel colportereren. Bestuursleden namen niet altijd het voortouw bij de organisatie van acties. Piet Kuin heeft protest tegen het Rode Kruis niet meegemaakt.
09.53	Verschil van mening met de NJV	NJV vond JVA niet vaderlandslievend. Tussen hen wel polemieken, maar geen acties. Theo Bouts, voorzitter van NJV, werd collega en vriend van respondent.

Teller: minuut/sec	Index/onderwerp:	Opmerkingen:
10.55	Activiteiten georganiseerd door JVA	Onder andere: schrijverspodium en scholing van sprekers (Jef Last gaf sprekerscursussen).
11.48	Activiteiten voor JVA en <i>Vredesstrijd</i>	Bestuursvoorzitter afdeling Haarlem, redacteur van <i>Vredesstrijd</i> , brochurehandelaar. John Pronk was een echte organisator; hij organiseerde ook na zijn pensioen acties (bijvoorbeeld voor vakantiespreiding).
13.36	Stichting Maatschappij en Onderneming (SMO)	Opgericht op initiatief van Shell; de SMO behandelt problemen tussen bedrijfsleven en samenleving. Respondent heeft ervoor gezorgd dat het geen propaganda- instituut werd. De SMO bestaat nog en heeft een grote uitgeverij. John Pronk vormde streekorganisaties van SMO- abonnees om zo lokale problemen te kunnen behandelen.
17.17	Anti-militaristische propaganda	Voorbeelden: tegen burgerwachten. Deze waren door de overheid opgericht in verband met verwachte linkse rellen. De JVA vond de burgerwachten richting fascisme gaan. Tegen het Rode Kruis, omdat zij gewonde soldaten weer gevechtsklaar maakten.
19.36	Dienstweigering	Betere toepassing van dienstweigeringswet: ook niet-godsdienstige mensen moeten op grond van gewetensbezwaren dienst kunnen weigeren. Respondent ("Tolstoiaan") heeft dienst geweigerd op godsdienstige gronden.
21.23	Betogingen	Piet Kuin heeft meegedaan aan betoging voor nationale ontwapening, georganiseerd door SDAP. JVA riep de leden op tot deelname aan acties. Anti-vlootwetdemonstratie (tegen koloniale onderdrukking), ook georganiseerd door SDAP.

Teller: minuut/sec	Index/onderwerp:	Opmerkingen:
22.53	Activiteiten van JVA	JVA heeft geen studie gedaan naar wapenings-industrie; wel gecolporteerd met boek <i>Die blutige Internationale</i> . Schrijversavonden georganiseerd. Sprekers waren onder andere Henriëtte Roland Holst (patrones van de JVA), ds. Schermerhorn en Jef Last.
26.51	Sociale achtergrond van JVA-leden	Geen arbeiderskinderen, zij zaten in de jeugdbonden van de vakverenigingen. JVA-leden waren jongeren met een middelbare schoolopleiding, sommigen met academische achtergrond. Respondent is in 1927, na zijn eindexamen, JVA-lid geworden. Hij heeft zijn JVA-verleden niet vermeld bij zijn sollicitatie bij het Ministerie van Financiën.